

УНИВЕРЗИТЕТ ПРИВРЕДНА АКАДЕМИЈА У НОВОМ САДУ

СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ОБРАЗАЦ ЗА ПИСАЊЕ ИЗВЕШТАЈА О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

-обавезна садржина-

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<ol style="list-style-type: none">Датум и орган који је именовao комисију 20.04.2016. год. Наставно - научно веће Стоматолошког факултета у ПанчевуСастав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:<ol style="list-style-type: none">др Данимир Јевремовић, ван.проф., Клиничка стоматологија, 2012 год., Стоматолошки факултет у Панчеву;др Душанка Матијевић, ван. проф., Општеобразовни предмети, 2013 год., Стоматолошки факултет у Панчеву,др Милорад Ковачевић, ван. проф., Клиничка стоматологија, 2001 год., Медицински факултет Универзитета у Новом Саду, у пензији.
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<ol style="list-style-type: none">Име, име једног родитеља, презиме: Маја, Србољуб ПавловићДатум рођења, општина, Република: 10.081975.год, Савски Венац, СрбијаДатум одбране, место и назив магистарске тезе: 26.07.2007 год, Панчево, "Потребе за протетским збрињавањем популације старије од 65 година"Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: Клиничка стоматологијаРадно искуство: Од октобра 2004, кандидат је запослен на Стоматолошком факултету у Панчеву, на клиници за стоматолошку протетику у звању асистента, где учествује у настави на предметима Стоматолошка протетика-клиника, Стоматолошка протетика- претклиника и Гнатологија. Од децембра 2005 ради у звању специјалиста стоматолошке протетике.Публиковани радови по категоријама:<ul style="list-style-type: none">М.Павловић: Потребе за протетским збрињавањем популације старије од 65 година ; јул 2007. год. (M72)Павловић М. Impact of socio-demographic factors on the need for the prosthodontic treatment in population 65+. 13 Congress of the Bass, Limassol, Cyprus, May 2008. Book of abstracts P 141. (M34)Павловић М. Relationship between oral hygiene practices and the need for prosthodontic treatment of population 65+. FDI Annual World Dental Congress, Singapore, September 2009. Book of abstracts PP21. (M34)Павловић М. Shade matching analysis-precise way to make aesthetic restoration. 15 Congress of the Bass Thessaloniki, Greece, April 2010. Book of abstracts P360. (M34)Павловић М. Предности израде безметалне крунице CAD/CAM системом. Скуп приватних стоматолога Србије, Београд, 2008. (M64)Тамбур З., Стојанов И., Павловић М., Марковић М., Прокић Ђокић-В., Константиновић С., Јовановић Д. Investigate prevalence of Listeria Monocytogenes in animal meat of some slaughter houses in Serbia. IX Epistootiology days, Apatin, Serbia, april 2009. (M64)Nenad Borotic, Ana Lapcevic, Nemanja Vukovic, Maja Pavlovic, Ema Aleksic. Reasons for permanent teeth extraction in Pancevo, Serbia population sample. 19th Congress of BaSS, April 2014, Belgrade, Abstract book: PP321. (M34)Ana Lapčević, Kristian Gerga, Anika Ćuković, Maja Pavlović, Vladimir Čakan. Protetska rehabilitacija pacijenta hibridnom parcijalnom skeletiranom protezom – prikaz slučaja. XXI Simpozijum protetičara Srbije, „Svakodnevne intervencije u stomatološkoj ordinaciji – od jednostavnih do kompleksnih rešenja I i II“, Divčibare, 19-22 jun 2014. Organizator: Sekcija za stomatološku protetiku, Srpsko lekarsko društvo. Zbornik radova: P 12. (M64)Anika Ćuković, Ana Lapčević, Kristian Gerga, Maja Pavlović, Vladimir Čakan. Protetska rehabilitacija bezubog

pacijenta pomoću totalne proteze retinirane mini implantatima – prikaz slučaja. XXI Simpozijum protetičara Srbije, „Svakodnevne intervencije u stomatološkoj ordinaciji – od jednostavnih do kompleksnih rešenja I i II“, Divčibare, 19-22 jun 2014. Organizator: Sekcija za stomatološku protetiku, Srpsko lekarsko društvo. Zbornik radova: P 13. (M64)

- Ana Lapcevic, Aleksandra Popovac, Maja Pavlovic, Nenad Borotic, Danimir Jevremovic. ESTHETIC REHABILITATION USING CERAMIC VENEERS – A CASE REPORT. 5th Digital Technologies & Aesthetic Dentistry Congress, 07.-09.04.2016. Monako (M34)
- Maja Pavlovic, Djordje Pejanovic, Ana Lapcevic, Nenad Borotic, Nenad Milinkovic. Planning of surgical and prosthetic rehabilitation of edentulous patient using 3D radiograph – a case report; 5th Digital Technologies & Aesthetic Dentistry Congress, 07.-09.04.2016. Monako (M34)

III НАСЛОВ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Дентални статус и потребе за протетским збрињавањем адолесцената у урбаној средини

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са назнаком броја страна поглавља, слика, шема, графикона и сл.

Докторска дисертација др Маје Павловић написана је на 138 страна једностране штампе, латиничним писмом са 36 реда на страни и 78 словних места у реду. Садржи седам (7) нумерисаних поглавља, као и сажетак на српском и енглеском језику, са 75 табели, 17 графикона и 110 референци.

Увод : Адолесценти спадају у изразито осетљиве групације у оквиру медицинске и стоматолошке здравствене заштите. Од посебног је значаја, стога обраћање пажње на едукацију, превенцију и рану терапију обољења усне дупље. Губитак сталних зуба у раном периоду живота представља проблем због функционалних ограничења која настају, као и због могућности терапије која треба да надомести губитак зуба. Терапија губитка сталних зуба се спроводи на два начина: протетски и када је могуће ортодонтски. Оба модалитета поменутих видова стоматолошке здравствене заштите нису обезбеђена у оквиру обавезног здравственог осигурања, већ се наплаћују из сопственог джепа, без обзира на године испитаника. Ово значајно утиче на број испитаника који су санирани једним од два модалитета терапије.

Циљ: Циљ овог истраживања је био да се утврди стање денталног статуса адолесцената, нотира број испитаника са извађеним сталним зубима и утврди колико испитаника има нормативну потребу за протетским збрињавањем. Предмет истраживања подразумевао је утврђивање детерминанти од значаја за орално здравље и потребу за протетским збрињавањем.

Метод: Истраживање је спроведено у две средње школе на територији Београда и Панчева у периоду мај-јун 2015 године, а укупан број испитаника био је 509. За потребе ове студије, изабрани су испитаници просечног узраста 15 и 16 година. Подаци су прикупљени путем интервјуа-анкете коју су испитаници сами попуњавали и клиничког прегледа реализованог од стране два калибрисана истраживача. Подаци који су добијени на основу интервјуа подељени су у више група према параметрима који су испитивани: социодемографске карактеристике, оралнохигијенске навике, дентални статус и потребе за протетским збрињавањем, дијететске навике, здравствене навике, лични доживљај појединца о успешности, ставови о здрављу и ОИДП упитник (који се бави утицајем стања у усној дупљи на свакодневне активности и квалитет живота).

Резултати: Резултати истраживања након статистичке обраде података су указали да је 21,9% испитаника извадило бар један стални зуб а да 16,2% њих има нормативну потребу за протетским збрињавањем. Такође, уочена је статистички значајна разлика између полова када је испитивана потреба за протетским збрињавањем, па тако девојчице имају већу потребу од дечака за израдом протетске надокнаде. Готово половина испитаника, која је имала потребу за протетском надокнадом, као разлог због кога надокнада није урађена навела је недостатак информација о важности исте (47,8%). Најзначајнија детерминанта, међутим, која утиче на проценат испитаника који су извадили зуб а није им урађена надокнада, као и на саму потребу за протетским збрињавањем јесте неједнакост у здрављу односно социоекономски статус. Од осталих детерминанти, оралнохигијенске навике имају утицај на разлоге због којих су испитаници вадиле зубе. Резултати су даље указали да испитаници имају добре хигијенске навике и позитивне ставове и понашања како у односу на опште тако и орално здравље. Знање, ставови и понашање адолесцената као и хигијенске навике могу утицати на потребе адолесцената за збрињавањем.

Закључак: На основу добијених резултата истраживања, може се закључити да постоји висок проценат испитаника који су у адолесцентском периоду извадили стални зуб али и да постоји велика нормативна потреба за протетским

збрињавањем испитиване популације. Несумњиво је да се дентални статус адолесцената може мењати односно побољшати континуираним радом на унапређењу здравља и позитивних навика, ставова и понашања везаним за орално здравље, уколико већ није могуће деловати на социодемографске карактеристике (примања, порекло, место живљења, образовање родитеља). Оно на шта посебно можемо утицати је позитивно окружење и подршка унапређењу општег и оралног здравља, пре свега у области система здравствене заштите али и у породици, школи, местима где се млади друже, проводе слободно време. Овакав приступ захтева релевантну здравствену политику у области оралног здравља становништва, односно континуиране промотивне, превентивне јавно-здравствене програме и интервенције, али и адекватну доступност неопходних терапијских процедура у области стоматолошке здравствене заштите. Подршка осталих сектора ван сектора здравства (образовање, социјална заштита, локална самоуправа, привреда, медији, невладин сектор) у унапређењу квалитета живота и доступности адекватних здравствених избора кроз мултисекторски и мулти дисциплинарни приступ није од мањег значаја.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

У уводном делу кандидат је врло јасно уз коришћење многих литературних података објаснио утицај различитих детерминанти на орално здравље и дентални статус адолесцената и указао на улогу коју те детерминанте могу имати на дентални статус, број извађених зуба и потребе за протетским збрињавањем адолесцената.

У другом поглављу- прегледу литературе, аутор, разложно и детаљно износи релевантне литературне податке, користећи литературу од деведесетих година прошлог века све до 2016 године који су сврстани у два поднаслови који су даље подељени у три и десет поднаслови а обухватају: орално здравље и адолесценте. У оквиру поднаслови орално здравље обухваћени су следећи поднаслови: уопштене податке о оралном здрављу, утицај социодемографских и психосоцијалних варијабли односно детерминанти на орално здравље и дентални статус. У оквиру другог поднаслови Адолесценти обухваћени су појмови који се тичу самог развоја адолесцената и специфичности узраста, утицаја социодемографских и економских фактора на дентални статус адолесцената, коришћење стоматолошке заштите у адолесцентској популацији, оралнохигијенске и дијететске навике, утицај изгледа и самопоштовања на статус, присутне дисфункције темпоромандибуларног зглоба, утицај денталног статуса на квалитет живота адолесцената и присутан губитак зуба код адолесцената и потреба за протетским збрињавањем.

У трећем поглављу- циљу, кандидат полазећи од основне хипотезе истраживања јасно дефинише циљ из кога су проистекли други циљеви које је требало испунити. Циљ овог истраживања је да се утврди стање денталног статуса адолесцената при чему се мисли на губитак сталних зуба и присутне дентоалвеоларне аномалије и на основу тога утврди колико адолесцената има нормативну потребу за протетским збрињавањем. Даље, циљ је био и дефинисање фактора тј. детерминанти које могу имати утицај на дентални статус и број извађених зуба као и на саме потребе за збрињавањем па су као детерминанте одређени социодемографски и психосоцијални фактори али и хигијенске навике испитаника. Такође, циљ је и утврдити постојање разлика између полова у испитиваним категоријама.

У четвртном поглављу- предмет истраживања, прецизно је објашњено колико испитаника је укључено у истраживање, кад је спроведено истраживање и како је текао процес добијања података- на основу интервјуа (анкете) и клиничког прегледа. Комплетно истраживање је одобрено од стране Етичког одбора Стоматолошког факултета у Панчеву а испитаницима је пре прегледа и интервјуа детаљно објашњена сврха истраживања и процедура током истраживања, за шта су дали писану сагласност. Узорак је направљен од адолесцената који похађају средње школе на територији Београда и Панчева а за потребе истраживања су узети испитаници прве и друге године средње школе (просечни узраст 15-16 година). Током испитивања, два калибрисана истраживача су прво попуњавали упитник, односно помагали испитаницима током попуњавања након чега им је рађен клинички преглед према препорукама Светске Здравствене Организације, у току кога је нотирани дентални статус адолесцената односно евентуално извађени стални зуби, постојање потребе за протетским збрињавањем али и присутне дентоалвеоларне малоклузије. У току прегледа су бележени и испитаници којима је урађена протетска надокнада или имају ортодонтски апарат. Подаци прикупљени на основу анкетног листа груписани су у 9 група према факторима који су били предмет истраживања да би касније током статистичке обраде података могли бити коришћени за тестирање детерминанти које имају утицај на дентални статус и потребе за протетским збрињавањем. Тако су дефинисане зависне (извађени зуби, потребе за протетским збрињавањем, разлог вађења зуба и разлог због кога није урађена протетска надокнада) као и независне варијабли (укупни скорови одговора на питања која се тичу социоекономског статуса испитаника, оралнохигијенских и дијететских навика, позитивног здравственог понашања, личног доживљаја испитаника о успешности и позитивних ставова о здрављу али и утицај денталног статуса на квалитет живота у контексту обављања свакодневних активности). Комплетна статистичка анализа података извршена је помоћу комерцијалног статистичког софтвера СПСС статистик 20. У анализи резултата коришћени су Пирсонов хи квадрат тест, за поређење просечних вредности параметарских обележја коришћен је Студентов Т тест за две групе података док је код независних узорака као допуна примењен тест суме рангова а код зависних тест еквивалентних парова. За анализу повезаности варијабли коришћене су методе једноструке параметарске корелације и регресије. Код предвиђања исхода употребљене су логистичка регресиона анализа уколико су постојала два, односно дискриминациона анализа код више могућих исхода.

У петом поглављу-резултати, приказани су сви добијени резултати комплетног узорка, путем табела и графикана. 75 табела указују на обимност истраживања и број добијених резултата, који су правилно и стручно систематизовани. Приказани резултати дају увид у стање денталног статуса испитиване популације, процентуалне заступљености испитаника којима је извађен стални зуб и процентуалне заступљености испитаника који имају нормативну потребу за протетским збрињавањем. Такође приказани резултати указују на постојање повезаности одређених варијабли (пре свега социодемографски услови, оралнохигијенске навике) са денталним статусом и потребом за протетским збрињавањем.

У шестом поглављу-дискусија, кандидат врло стручно, аргументовано, компетентно и детаљно тумачи добијене резултате, поредећи их са резултатима приказаним у преко сто научних радова других аутора.

VI ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

- Дентални статус адолесцената у испитиваним урбаним срединама није задовољавајући, а потребе адолесцената просечног узраста 15-16 година за протетским збрињавањем су високе, посебно узимајући у обзир узраст испитиване популационе групације.
- Више од петине испитаника (21,9%) адолесцентског узраста извадило је стални зуб, а сваки шести (16,2%) има нормативну потребу за протетским збрињавањем.
- Само 1,8% испитаника има присутну протетску надокнаду којима је надокнађен губитак сталног зуба. Присутне протетске надокнаде најчешће су израђене након фрактуре предњих зуба због естетских и фонетских разлога.
- Од укупно 509 испитаника, њих 82 има нормативну потребу за збрињавањем. Постоји статистички значајна разлика између полова па тако 18,9% девојчица у односу на 8,4% дечака има индикацију за протетску терапију.
- Већина испитаника редовно одржава оралну хигијену што указује да испитаници имају развијене позитивне хигијенске навике и разумеју важност истих.
- Најзначајнија детерминанта која утиче на стање оралног здравља и потребе за протетским збрињавањем јесте социоекономски статус, односно социјално-економске одреднице здравља испитаника. Оне представљају главне предикторе јер директно или индиректно утичу на навике стечене у породици, знања која испитаник има о важности денталног статуса, број извађених зуба и потребу за протетским збрињавањем.
- Анализа је указала да оралнохигијенске навике могу утицати на разлоге за вађење зуба, у смислу да боље оралнохигијенске навике указују на ортодонтске индикације а лоше хигијенске навике указују на компликације каријеса као индикације за вађење зуба.

VII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Сви добијени резултати су приказани путем 75 табеле и 17 графикана. Прву групу резултата сачињавају резултати дескриптивне статистике испитиваних параметара у односу на пол испитаника. Приказане су средње вредности параметара у оквиру следећих група: општи подаци, стоматолошки статус, лична и породична стоматолошка анамнеза, навике и понашања у вези здравља, лични доживљај, ставови о здрављу усне дупље, утицај денталног статуса на свакодневне активности. Другу групу резултата сачињавају резултати аналитичке статистике применом методе једноструке параметарске корелације и регресије где су приказане повезаности одређених зависних и независних варијабли које су испитиване. Приликом предвиђања исхода коришћена је логистичка регресиона и дискриминациона анализа које су указале на смер деловања независних варијабли на испитиване зависне варијбле.

Резултати истраживања су јасно и прецизно приказани. Тумачење резултата истраживања је математички прецизно и тачно јер је базирано на савременим статистичким методама.

VIII КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме
Дисертација је у потпуности написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме.
2. Да ли дисертација садржи све битне елементе
Дисертација садржи све потребне и битне елементе.
3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци
Дисертација, као оригинално научно истраживање, представља допринос науци, јер омогућава боље сагледавање стања денталног статуса адолесцената и потреба за протетским збрињавањем чиме се олакшава даље планирање усмереног деловања стоматолошке службе када је ова осетљива популација у питању а чиме се и директно утиче на очување оралног здравља.
4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања

Сваки добро постављен и дефинисан научни рад отвара нове могућности истраживања, што се не може сматрати недостатком. Истраживања започета овом дисертацијом треба наставити укључивањем још већег броја испитаника из других урбаних средина широм Србије, што ће дати још јаснију слику о стању денталног статуса адолесцената и потребним мерама да се утиче позитивно како на сам статус тако и да се одговарајућим едукативним и превентивним програмима смањи проценат испитаника којима је потребна протетска терапија.

IX ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:

- да се докторска дисертација прихвати а кандидату одобри одбрана

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

др Данимир Јевремовић, ван.проф.

др Душанка Матијевић, ван.проф.

др Милорад Ковачевић, ван.проф.

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.